

Kennedy és a rózsadombi paktum

2023 november 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Hatvan esztend? sem volt elég, hogy eloszlassa a gyilkosság körüli kételyeket

A Kennedyk legutóbb akkor t?ntek fel a hírekben, amikor ifjabb Robert F. Kennedy amerikai elnökaspiráns el?állt azzal, hogy a CIA, a Központi Hírszerz? Ügynökség világszerte újságírók ezreit fizeti a washingtoni propaganda

terjesztésére. ? az ötödik a dinasztiából, aki megpályázta a Fehér Házat. De egyel?re lemaradtak a két elnököt is adott Bushok mögött. A Kennedyk gyakran olyanok, mint a mosón?k: korán halnak. Ennek a mostani Kennedynek a szépremény? – és vele azonos nev? – igazságügy-miniszter, majd szenátor apját mindössze 42 éves korában ölték meg. Még híresebb nagybátyja, John F. Kennedy elnök pedig 46 esztend?s volt, amikor Dallasban végzett vele a merényl?je 1963. november 22-én.

A XX. század legnagyobb vihart keltett politikai gyilkosságának a héten van a hatvanadik évfordulója. De úgy látszik, nem tudnak róla annyi tanulmányt és cikket írni, filmet készíteni és iratot nyilvánosságra hozni, hogy az amerikaiak beletör?djenek a hivatalos magyarázatba.

Nem sokkal a gyilkosság után az úgynevezett Warren-bizottság azt állapította meg, hogy Lee Harvey Oswald, egy zavaros kommunistaszimpatizáns, magányos elkövet?ként l?tte le az elnököt. A közvélemény-kutatók id?r?l id?re felmérik, mennyire hiszik ezt el az emberek. Most az amerikaiak kétharmada állítja, hogy JFK összeesküvés áldozata lett. S?t minden tízb?l négyen úgy vélik, a washingtoni államapparátus, így a CIA, illetve a Szövetségi Nyomozóiroda, az FBI is szerepet játszott a merényletben.

A kétked?knek – akiknek számolniuk kell azzal, hogy összeesküvés-elméletek híveinek könyvelik el ?ket – az évtizedek során változott az aránya, s?t az összeesküvés jellegér?l vallott véleménye is. Az 1960-as években a legtöbb amerikai még elfogadta a „magányos farkas” verziót, míg a huszadik évfordulón, tehát az 1980-as évekre a háromnegyedük – ahogy egyébként egy képvisel?házi bizottság megállapítása is – már megkérd?jelezte azt. Az „idegen kéz” változatban el?ször a szovjetek vagy a kubaiak szerepét hangsúlyozták, kés?bb mozdult el a hangsúly az amerikai érintettségre.

Hahner Péter magyar történész az ötvenedik évfordulóra jelentette meg A nem létez? rejtély cím? monográfiáját. 2013-ban azt mondta, a történészek minden részletre kiterjed?en megcáfolták az összeesküvés-elméleteket. Mítoszdöntöget?nek szánta Oliver Stone is a JFK – A nyitott dosszié cím? filmjét, hogy aztán részben épp az ellenkez? hatást érje el vele. Mindenesetre az amerikaiak dönt? többsége ma azt követeli, hogy Joe Biden elnök tegye végre lehet?vé a továbbra is titkos JFK-iratok nyilvánosságra hozatalát. Négyezer ilyen dokumentumtól várják, hogy tisztázza különösen a CIA szerepét az ügyben.

Meglehet persze, az sem tisztázza, ha ez megtörténik. Ugyanis els?sorban nem tudományos kérdésr?l van szó. Hanem a közbizalomról, arról, hogy elhisszük-e, amit mondanak nekünk, bízunk-e az államban, amely állítólag értünk, a mi felhatalmazásunkkal m?ködik. Avagy kinézzük-e bel?le, hogy elteszi láb alól, akit megválasztottunk, ha úgy kívánják az elit érdekei? (Kennedyre az 1960-as elnökválasztáson mintegy 34 millióan szavaztak, alig százezerrel többen, mint Richard Nixonra.)

A Kennedy-rejtélyt er?sítette JFK különleges, alkotókat is megihlet? személyisége, az, hogy Oswald nem állhatott bíróság elé, hiszen ?t pedig egy Jack Ruby nev? bártulajdonos l?tte le (ami a mai biztonsági intézkedések mellett elképzelhetetlen lenne), valamint a szintén a filmvászonra kívánkozó hidegháborús kontextus is a Disznó-öbölbeli invázióval és a kubai rakétaválsággal. Másban is szkeptikusan fogadják az amerikaiak, amit Washingtonból mondanak nekik.

A Fehér Ház például idén ?sszel is arra biztatja ?ket, vegyenek fel emlékeztet? vakcinát a Covid ellen. Erre több mint a felük nem hajlandó. A szül?k kétharmada nem viszi el a gyerekét az oltásra. Egy számottev? (republikánus) tömeg pedig továbbra sem hiszi el, hogy Donald Trump valóban elveszítette a 2020-as elnökválasztást Bidennel szemben. Miért épp azt hinnék akkor el, amit a „Pravda” a Kennedy-gyilkosságról ír?

Összeesküvések márpedig vannak – az amerikai büntet?jog is nevesíti. Csak az a kérdés, mi az és mi nem. Kálid Sejk Mohamed, a 2001. szeptember 11-i merényletek értelmi szerz?je úgy ölt meg legalább háromezer embert, hogy személy szerint egyet sem – elvégre nem ült fel öngyilkos merényl?ként egyik eltérített repül?gépre sem. Olyan összeesküvésekr?l is tudunk, amelyekre még büszkék is vagyunk. Például a XVII. századi Wesselényi-szervezkedésre, amikor a sárospataki várban gy?ltek össze – sub rosa – a Habsburg-ellenes magyar f?nemesek.

Túl egyszer? és túl elitista minden, valamiféle szervezettségre utaló gondolatmenetet laza kézlegyintéssel elintézni és összeesküvés-elméletnek bélyegezni, így hiteltelenítve azt a nyilvánosságban. Értékelhetjük, hogy az embereket foglalkoztatják a közügyek, történelmük és a mindenkori, a XX. században nem egyszer hamisnak bizonyult hivatalos történetírás. Öntudatosságra vall, ha alaposan mérlegelik, odatartják-e a vállukat egy oltásra, amelyr?l az állam azt állítja, az majd megvédi az életüket. Ez mind-mind közbizalom kérdése.

Másfel?l – intellektuális értelemben legalábbis – túl egyszer? mániákusan ragaszkodni bebizonyíthatatlan elméletekhez, esetleg kitalációkhoz.

A ma már csak lélekben fiatalok emlékezhetnek a „rózsadombi paktumnak” az 1990-es évek elején elterjedt teóriájára. Ennek értelmében Göncz Árpád államf?, Antall József miniszterelnök, Pet? Iván akkori ellenzéki vezet?, valamint mások, így az esztergomi érsek és a zsidó hitközség vezet?je a szovjet KGB, a CIA és az izraeli Moszad embereivel titkos megállapodást kötöttek Magyarország berendezkedésének alapvet? kérdéseir?l.

A soha be nem bizonyított paktum – amelyet egyébként utóbb két évvel, 1991-r?l 1989-re visszadátumoztak, még sejtelmesebbé téve azt – nem csak piaci pletykákban és marginális kiadványokban bukkant fel. Homoki János kisgazda képvisel? az Országgy?lésben is felvetette, igaz, egy nem túl világos mondatával:

Ugyan ki állíthatja, hogy sok különbség volt Dobi István (1952-es) elnökké választása, illetve a mostani elnök (ti. Göncz) kijelölése a fordulat után a rózsadombi paktummal, majd a kikiáltással néhány parlamenti párt által?

A rózsadombi paktum elmélete ma már megmosolyogtatónak t?nhet. De az 1990. ?szi taxisblokád körüli és utáni közhangulatban egyre szaporodtak a kérd?jelek a rendszerált(oztat)ás körülményeivel, feltételrendszerével, a rejtett hatalomátmentéssel kapcsolatban. Minden akkori feln?ttnek megvolt ugyan a maga tapasztalata a Kádár-rendszerr?l, de hiányzott a történelmi távlat és a korszak szakszer? feldolgozása is. Az 1990-es évek elejének viszonyaira jellemz?, hogy egyetemünkön a Kádár-korszakkal foglalkozó tárgyat Földes György, az MSZMP Párttörténeti Intézetének volt munkatársa oktatta óraadóként, míg Für Lajos, az Antall-kormány tagja múzeumi ekékr?l beszélt, mivel agrártörténelemmel foglalkozott. Mások mellett ma Borvendég Zsuzsanna és újságíró-kollégánk, Mez? Gábor kutatómunkájának köszönhetjük, hogy jobban értjük, milyen felvértezettséggel vágott neki a kádári elit 1989–90-nek. Akkoriban sok mindennel nem voltunk, nem lehettünk tisztában, a kérd?jelek márpedig válaszokért kiáltanak. Ahogy az amerikaiak a Kennedy-gyilkosság nyomán, mi is érteni akartuk, mi és miért történt velünk. A rózsadombi paktum is válasz – olyan, amilyen, de válasz…

Az eddig kiértékelt négy novemberi amerikai közvélemény-kutatás egybehangzóan állítja: ha az ifjabb Robert F. Kennedy elindul független jelöltként a 2024-es elnökválasztáson, akkor a szavazatok 12–21 százalékával megosztja annyira a demokrata párti szavazótábort, hogy Donald Trump nevet? harmadikként legy?zze Bident. Nem találják ki, mivel vádolják Amerikában Kennedyt?! Nem biciklilopással. Összeesküvés-elméletek terjesztésével. Rossz az, aki rosszra gondol, de dallasi repül?jegyet most babonából sem vennénk a helyében.

www.magyarnemzet.hu

Ajánló